

CHARAKTERYSTYKA ELEMENTÓW SYSTEMU ZABEZPIECZENIA BEZPIECZEŃSTWA PUBLICZNEGO W UKRAINIE

Ruslana Szyrshykova

doctor nauk prawnych, docent

*Profesor nadzwyczajny Wydziału Prawa Cywilno-prawnych dyscyplin
Wschodnioeuropejskiego Uniwersytetu Narodowego im. Lesi Ukrainki
(Łuck, Ukraina)*

e-mail: ms.rusll@ukr.net

ORCID ID: 0000-0001-9840-1045

Streszczenie. W postanowieniach artykułu naukowego autor, na podstawie analizy aktualnych dokumentów regulacyjnych Ukrainy, określa podstawowe elementy systemu zabezpieczenia bezpieczeństwa publicznego w Ukrainie, poglądów wiodących naukowców w dziedzinie prawa administracyjnego. Autor określa podstawowe zadania Strategii bezpieczeństwa publicznego i ochrony cywilnej Ukrainy, określa charakterystykę zasad bezpieczeństwa publicznego, określa obiekty Strategii bezpieczeństwa publicznego i ochrony cywilnej Ukrainy, prowadzi charakterystykę podmiotów zabezpieczenia Strategii bezpieczeństwa publicznego i ochrony cywilnej Ukrainy. Na tej podstawie proponuje się wizję autora dotyczącą wprowadzenia zmian i uzupełnień do obecnego ustawodawstwa Ukrainy w części rozwoju dalszych administracyjnych i prawnych regulacji bezpieczeństwa publicznego w Ukrainie, a mianowicie w celu uzupełnienia części 1. art. 1 ustawy Ukrainy „O bezpieczeństwie narodowym Ukrainy” następującym ustępem 10-1 obiekty bezpieczeństwa narodowego Ukrainy, które obejmują: konstytucyjne prawa i wolności człowieka i obywatela; społeczeństwo ukraińskie, jego wartości duchowe, moralne i etyczne, kulturowe, historyczne, intelektualne, materialne wartości, informacyjne i otaczające środowisko oraz zasoby naturalne; państwo ukraińskie, jego system konstytucyjny, suwerenność, integralność terytorialna i nietykalność.

Słowa kluczowe: bezpieczeństwo, strategia, wspólnota publiczna, społeczeństwo, konflikt, ochrona, obiekty.

CHARACTERISTICS OF ENSURING PUBLIC SECURITY SYSTEM ELEMENTS IN UKRAINE

Ruslana Shirshikova

Candidate of Law, Associate Professor,

*Associate Professor of the Department of Civil Law
Lesya Ukrainka Eastern European National University
(Lutsk, Ukraine)*

e-mail: ms.rusll@ukr.net

ORCID ID: 0000-0001-9840-1045

Abstract. In the provisions of the scientific article the author defines main elements of ensuring security system in Ukraine on the basis of analyzing valid

normative and legal documents of Ukraine, the opinions of the leading scientists in the sphere of administrative law. The author determines main tasks of Public Security Strategy, characterizes public security principles, defines the objects of Public Security Strategy and civil protection of Ukraine, characterizes subjects of ensuring Public Security Strategy and civil protection of Ukraine. On this ground the author's vision is suggested in terms of introducing changes and amendments to the current legislation in the part concerning development of further administrative and legal regulating public security in Ukraine, that is, to amend p.1 art.1 of Law of Ukraine " On the National Security of Ukraine" with the following point 10 – 1 objects of national security of Ukraine including: Constitutional rights and freedoms of a person and citizen; Ukrainian society, its spiritual, moral and ethical, cultural, historical, intellectual, material values, informational, environmental and natural resources; Ukrainian state, its Constitutional order, sovereignty, territorial integrity and inviolability.

Key words: security, strategy, community, society, conflict, protection, objects

ХАРАКТЕРИСТИКА ЕЛЕМЕНТІВ СИСТЕМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ГРОМАДСЬКОЇ БЕЗПЕКИ В УКРАЇНІ

Руслана Ширшикова

*кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри цивільно-правових дисциплін
Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки*

(Луцьк, Україна)

e-mail: ms.rusll@ukr.net

ORCID ID: 0000-0001-9840-1045

Анотація. У положеннях наукової статті автор на основі аналізу чинних нормативно-правових документів України, поглядів провідних науковців у сфері адміністративного права визначає основні елементи системи забезпечення громадської безпеки в Україні. Автор визначає основні завдання Стратегії громадської безпеки та цивільного захисту України, проводить характеристику принципів громадської безпеки, визначає об'єкти Стратегії громадської безпеки та цивільного захисту України, проводить характеристику суб'єктів забезпечення Стратегії громадської безпеки та цивільного захисту України. На цій основі запропоновано авторське бачення внесення змін і доповнень до чинного законодавства України у частині розвитку подальшого адміністративно-правового регулювання громадської безпеки в Україні, а саме, доповнити ч.1. ст. 1 Закону України «Про національну безпеку України» наступним пунктом 10-1 об'єкти національної безпеки України, до яких віднести: конституційні права і свободи людини та громадянина; Українське суспільство, його духовні, морально-етичні, культурні, історичні, інтелектуальні, матеріальні цінності, інформаційне та навколишнє природне середовище й природні ресурси; Українську державу, її конституційний лад, суверенітет, територіальна цілісність і недоторканність.

Ключові слова: безпека, стратегія, громадськість, суспільство, конфлікт, захист, об'єкти.

Formulation of the problem in general and its relation to important scientific or practical tasks. The military aggression that has persisted in Eastern Ukraine since 2014 requires, first and foremost, public safety improvement through proper administrative and legal regulation, in order to ensure compliance with the basic principles of state policy, which should guarantee the public and every citizen protection against threats. The general analysis of the Ukrainian legislation and practice of its application, the international experience in providing public security in emergency situations allows to determine the importance of clearly identifying certain elements of the public security system, which today requires a clear administrative and legal order.

An analysis of the latest research and publications that address this issue. It is worth noting that the administrative and legal regulation of public safety has been the subject of scientific research in the separate works of the following domestic and foreign specialists, namely: V.B. Averyanov, O.F. Andriyko, V.G. Afanasyev, A.V. Basov, Yu. P. Bytyak, I.L. Borodin, A.S. Vasiliev, V.M. Garashchuk, I.P. Golosnichenko, V.L. Groholsky, E.V. Dodin, T.O. Kolomoets, V.K. Kolpakov, A.T. Komzyuk, E.B. Kubko, O.V. Kuzmenko, E.V. Kurinny, D.M. Lukyanets, V.M. Marchuk, N.M. Mironenko, T.P. Minka, V. Ya. Nastyuk, N.R. Nizhnik, V.I. Olefir, V.F. Opryshko, O.I. Ostapenko, I. M. Pakhomov, V. P. Petkov, S. V. Petkov, V. F. Pogorilko, A. P. Ryabchenko, A. O. Selivanov, V. M. Selivanov, V. F. Sirenko, M. M. Tishchenko, V. M. Shapoval, Y. S. Shemshuchenko, V.V. Tsvetkov, V.G. Fathutdinov et al.

Formulation of the purpose of the article (formulation of the task) in the provisions of the scientific article we aim to determine on the basis of the analysis of the current regulatory documents of Ukraine, the main elements of the system of public safety in Ukraine, to characterize the principles of public safety, to define the objects of public safety, to characterize the task of public security of Ukraine, to identify the range of public security entities in Ukraine. On this basis, to propose the author's vision of making amendments to the current legislation of Ukraine regarding the development of further administrative and legal regulation of public safety in Ukraine.

Outline of the main research material with full justification of scientific results. When analyzing the Law of Ukraine "On National Security of Ukraine" in the version of 21.06.2018, it should be noted that its provisions have identified important and necessary terms and concepts for the Ukrainian state. So in paragraph 3 of Part 1 of Art. 1 of the Law of Ukraine "On National Security of Ukraine" defines the concept of public security and the order under which they understand the protection of vital for society and the individual interests, rights and freedoms of man and citizen, ensuring which is a priority task of the security forces, other state bodies, local authorities self-government, their officials and the public, who take concerted action to realize and protect national interests from the effects of threats. The provisions of Article 29 of the Law of Ukraine "On National Security of Ukraine" define the Strategy of public security and civil protection of Ukraine, which means a long-term planning document, which should be developed on the basis of the review of the National Security Strategy of Ukraine on the results of the public security and civil protection review and defines the directions of state policies to ensure the protection of vital for the state, society and individual interests, human and citizen rights and freedoms, goals and expected their achievements, taking into account actual threats (Law of Ukraine).

However, it should be noted that to date such documents have not been adopted,

which in our opinion, in the real world of today, it is advisable to adopt as soon as possible, in which to define the main tasks, principles, content, objects of public safety, functions of subjects that will implement the provisions of the Public Security and Civil Protection Strategy of Ukraine.

In our opinion, it is advisable to include the main tasks of the Strategy of Public Security and Civil Protection of Ukraine:

1. Training of the public in the field of public security and civil protection;
2. Notification to the public of the dangers arising from, or as a result of, military conflicts and natural and man-made emergencies;
3. Evacuation of population, material and cultural values to safe areas;
4. Providing individuals with individual and collective protection;
5. Carrying out actions on light masking and other types of masking;
6. Carrying out rescue and other urgent works in case of danger to the population in the event of military conflicts or as a result of those conflicts, as well as in emergencies of a natural and man-made nature;
7. First and foremost life support for the population affected by, or as a result of, military conflicts and natural and man-made emergencies;
8. Fighting fires that have arisen in or resulting from military conflicts;
9. Identification and designation of areas that have undergone radioactive, chemical, biological or other contamination;
10. Sanitary treatment of the population, decontamination of buildings and structures, special treatment of machinery and territories;
11. Restoration and maintenance of order in areas affected by, or as a result of, military conflicts and natural and man-made emergencies;
12. Urgent restoration of the functioning of the necessary utilities in wartime;
13. Urgent burial of corpses in wartime;
14. Ensuring the sustainability of the functioning of organizations necessary for the survival of the population during military conflicts or as a result of such conflicts, as well as in emergencies of a natural and man-made nature;
15. Ensuring continued readiness of forces and public security and civilian protection.

In characterizing the elements of the Strategy for Public Safety and Civil Protection of Ukraine, it is worthwhile to turn to the definition of principles on which, in our view, public safety in Ukraine should be based. We believe that the common principles, that is, the fundamental ideas in the field of public security, which are defined in the Law of Ukraine "On the Basics of National Security of Ukraine" are:

- 1) the rule of law, accountability, legitimacy, transparency and compliance with the principles of democratic civilian control over the functioning of the security and defense sector and the use of force;
- 2) compliance with international law, participation in the interests of Ukraine in international efforts to maintain peace and security, interstate systems and mechanisms of international collective security;
- 3) the development of the security and defense sector as the main instrument for implementing state policy in the fields of national security and defense (*Law of Ukraine, 2469-VIII, 2018*).

In our view, it should be noted that in addition to the above principles, the principles of the Strategy of public security and civil protection of Ukraine should also

include: principles of depoliticization and deideologization of control, openness to the public of information about the activity of the sector, responsibility of officials for timeliness, completeness and accuracy of information, provided and for responding to citizens' requests.

In our opinion, a separate element is the content of the Strategy of public safety and civil protection of Ukraine. Several authors rightly point out that public safety is, in a broad sense, a complex structural phenomenon that encompasses diverse social relations. In a broad and narrow sense, public safety has been considered in legal literature and, in particular, in the works of V.V. Seryogina, A.P. Klyushnichenko, L.L. Popov and others. It is based on various social norms: legal, moral, rules of coexistence, customs. Public safety is an important basis for the existence of society and at the same time a consequence of those processes that take place in society.

It is worth agreeing with those scholars who believe that public safety content is a system of interconnected social relationships that manifest themselves in people's behavior, their activities, and their actions, mainly in public places. The essence and specificity of public safety in its social importance - ensuring the normal conditions of life, life and recreation of people, social peace, effective work, protection of honor and dignity of man (*Olkhovsky E.B., 2004, p. 9*).

A.V. Basov and OI Parubov determine that the content of public safety is contained in those public relations that arise during the implementation of legal and technical norms aimed at ensuring the safety of the population, as well as related to the prevention of dangerous threats to life and health of people (*Basov A.V., 2012*).

Panova OO agrees with the above opinion of scientists, but notes that ensuring public safety should take place not only during the implementation of legal or technical standards, but also when creating stable conditions for potentially dangerous implementation of such standards (*Panova O.O., 2016, p. 135*).

That is why we believe that the content of the Strategy of public safety and civil protection of Ukraine should consist of interrelated normative-conditioned structural elements of public relations that arise in the daily provision of needs of society, citizen and state. The following structural elements include: (a) rules of administrative law, which enshrine the rights and obligations of participants in interaction in the field of day-to-day public relations; b) administrative-legal relations, which are formed in the process of joint activity of the subjects of cooperation in the field of public security and civil protection; c) acts of realization of the rights and obligations of the participants of the interaction, which are expressed in the implementation of the prescriptions of administrative law in the process of interaction between subjects of public security and civil protection.

It should be noted that the objects of the National Security and Civil Protection Strategy of Ukraine in the structure of Ukraine's national security are a rather important element. However, we consider it unacceptable that the Law of Ukraine "On National Security of Ukraine" does not clearly define the national security objects of Ukraine. Yes, we believe that it is worth supplementing the current legislation of Ukraine with a clear list of national security objects in general and public security in particular, namely, we propose to supplement Part 1. Art. 1 of the Law of Ukraine "On National Security of Ukraine" by the following paragraph 10-1 objects of national security of Ukraine, which include:

- constitutional rights and freedoms of man and citizen;

- Ukrainian society, its spiritual, moral, ethical, cultural, historical, intellectual, material values, information and environment and natural resources;
- The Ukrainian state, its constitutional order, sovereignty, territorial integrity and inviolability.

It is this determination of the objects of the Strategy of Public Security and Civil Protection that, in our deep conviction, will allow us to determine the list of objects of public security of Ukraine, which should include by the spheres of public security of Ukraine: interests of a person and a citizen, public organizations, persons of private and public law ; the interests of Ukrainian society, namely the provision of material and spiritual values; the interests of the Ukrainian state in preventing internal threats of harm, protection and protection of the state border of Ukraine, civil protection and migration policy of Ukraine.

Another important element of the Public Security and Civil Protection Strategy of Ukraine is the subjects. In characterizing public security entities in Ukraine, one should agree with scholars who believe that administrative law theory lacks a common view on determining the classification of public security entities. One group of authors thinks that it is advisable to divide these subjects into two groups, namely general and special. The second group of scientists believes that it is appropriate to divide these subjects into general, special and specialized. However, we believe that it is appropriate to divide public safety entities into general, basic, and additional ones. The criterion of the proposed classification of public security entities in emergency situations is “the nature of their competence” (*Basov A.V., 2012, p.87*).

So Likhachev S.V. determines that the subjects of relations that are of public safety are, first of all: - citizens, who are obliged to fulfill their respective responsibilities; - Enterprises, institutions and organizations that exercise their rights and responsibilities; - State authorities (officials) who exercise control and supervision over the observance of public safety rules, identify and terminate offenses, hold the perpetrators liable (*Likhachev S.V., 2011, p.26*).

The main public security entities in emergencies include executive authorities and law enforcement agencies whose activities are directly aimed at taking measures to protect public safety facilities in such circumstances. These include: the Ministry of Defense of Ukraine, the Ministry of Internal Affairs of Ukraine, the Ministry of Emergency Situations and for the Protection of the Population from the Consequences of the Chornobyl Disaster, the Security Service of Ukraine, etc. (*Basov A.V., 2010, p.44*).

The analysis of the significant opinions of scientists and the provisions of the current legislation of Ukraine allows us to distinguish the subjects of the Strategy of public safety and civil protection to which we refer:

- 1) citizens of Ukraine, stateless persons and foreigners;
- 2) subjects of central executive bodies, local self-government, their officials and officials;
- 3) law enforcement agencies (Ministry of Internal Affairs of Ukraine, National Guard of Ukraine, National Police of Ukraine, State Border Guard Service of Ukraine, State Migration Service of Ukraine, Security Service of Ukraine, State Emergency Service of Ukraine);

Conclusion. The conducted analysis allows us to determine the author's definition of the concept of public security of Ukraine, under which we understand the

system of mandatory elements that are regulated by the rules of law and constitute public relations, which ensure the prevention and elimination of the universal danger of violent harm to law enforcement interests and thus ensuring their security in general. reliability.

Also, we believe that the mandatory elements of the public security system of Ukraine, which should be reflected in the Strategy of public security and civil protection of Ukraine, are tasks on which the principles of public security, public security and civil protection objects and entities that are based will implement the Strategy of Public Security and Civil Protection of Ukraine.

References:

1. Zakon Ukrainy «Pro natsional'nu bezpeku Ukrainy» 2469-VIII vid 21.06.2018. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19>
2. Olkhovskyy E.B. Administratyvno-pravovi zasoby zabezpechennya hromads'koyi bezpeky : avtoref. dys. na zdobuttya nauk. stupenya kand. yuryd. nauk : spets. 12.00.07 «Teoriya upravlinnya; administratyvne pravo i protses; finansove pravo; informatsiynе pravo» Kharkiv, 2004. 12 s.
3. Panova O.O. Ponyattya, zmist i znachennya publichnoyi bezpeky ta porядku. Naukovyy visnyk Khersons'koho derzhavnoho universytetu. Seriya Yurydychni nauky. 2016. Vyp. 6 tom. 2. S.133-136.
5. Basov A.V. Zabezpechennya hromads'koyi bezpeky: ponyattya ta zmist. Administratyvne pravo i protses. 2012. №2(2). S.84-91.
6. Lykhachov S.V. Spivvidnoshennya hromads'koho porядku ta hromads'koyi bezpeky: derzhavno-upravlins'kyu aspekt. Naukovi pratsi. Derzhavne upravlinnya 2011. Vypusk 147. Tom 159. S. 23-28.
7. Basov A.V. Shchodo vyznachennya systemy zabezpechennya hromads'koyi bezpeky. Forum prava. 2010 №4. S.42-47.

ХАРАКТЕРИСТИКА ЕЛЕМЕНТІВ СИСТЕМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ГРОМАДСЬКОЇ БЕЗПЕКИ В УКРАЇНІ

Постановку проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Військова агресія яка тримає на Сході України з 2014 року, вимагає удосконалення в першу чергу громадської безпеки через належне адміністративно-правового регулювання, з метою забезпечення дотримання основної засади державної політики, яка повинна гарантувати суспільству і кожному громадянину захист від загроз. Загальний аналіз законодавства України та практики його застосування, міжнародний досвід щодо забезпечення громадської безпеки в умовах надзвичайної ситуації дозволяє визначити важливість чітко визначення окремих елементів системи громадської безпеки, яка на сьогодні потребує чіткого адміністративно-правового упорядкування.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми. Варто зазначити, що адміністративно-правового регулювання громадської безпеки були предметом наукового дослідження в окремих працях наступних вітчизняних, так і іноземних фахівців, а саме: В. Б. Авер'янов, О. Ф. Андрійко, В. Г. Афанасьєв, А.В. Басов, Ю. П. Битяк,

І. Л. Бородин, А. С. Васильєв, В. М. Гаращук, І. П. Голосніченко, В. Л. Грохольський, Є. В. Додін, Т. О. Коломоєць, В. К. Колпаков, А. Т. Комзюк, Є. Б. Кубко, О. В. Кузьменко, Є. В. Курінний, Д. М. Лук'янець, В. М. Марчук, Н. М. Мироненко, Т. П. Мінка, В. Я. Настюк, Н. Р. Нижник, В. І. Олефір, В. Ф. Опришко, О. І. Остапенко, І. М. Пахомов, В. П. Петков, С. В. Петков, В. Ф. Погорілко, О. П. Рябченко, А. О. Селіванов, В. М. Селіванов, В. Ф. Сіренко, М. М. Тищенко, В. М. Шаповал, Ю. С. Шемшученко, В. В. Цветков, В.Г. Фатхутдінов та ін.

Формулювання мети статті (постановка завдання) у положеннях наукової статті ставимо за мету визначити на основі аналізу чинних нормативно-правових документів України, основні елементи системи забезпечення громадської безпеки в Україні, провести характеристику принципів громадської безпеки, визначити об'єкти громадської безпеки, охарактеризувати завдання громадської безпеки України, визначити коло суб'єктів забезпечення громадської безпеки в Україні. На цій основі запропонувати авторське бачення внесення змін і доповнень до чинного законодавства України у частині розвитку подальшого адміністративно-правового регулювання громадської безпеки в Україні.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Проводячи аналіз Закону України «Про національну безпеку України» в редакції від 21.06.2018 року варто зазначити, що його положення визначили важливі та необхідні для Української держави терміни та поняття. Так у п. 3 ч. 1 ст. 1 Закону України «Про національну безпеку України» визначено поняття громадська безпека і порядок, під яким розуміють захищеність життєво важливих для суспільства та особи інтересів, прав і свобод людини і громадянина, забезпечення яких є пріоритетним завданням діяльності сил безпеки, інших державних органів, органів місцевого самоврядування, їх посадових осіб та громадськості, які здійснюють узгоджені заходи щодо реалізації і захисту національних інтересів від впливу загроз. Положеннях статті 29 Закону України «Про національну безпеку України» дають визначення Стратегії громадської безпеки та цивільного захисту України, під якою розуміють документ довгострокового планування, який повинен розроблятися на основі огляду Стратегії національної безпеки України за результатами огляду громадської безпеки та цивільного захисту і визначає напрями державної політики щодо гарантування захищеності життєво важливих для держави, суспільства та особи інтересів, прав і свобод людини і громадянина, цілі та очікувані результати їх досягнення з урахуванням актуальних загроз (Закон України).

Проте варто, зауважити, що на сьогоднішній день такий документи не прийнятий, що на наш погляд, в реальних умовах сьогодення доцільно як найшвидше прийняти, у якому визначити основні завдання, принципи, зміст, об'єкти громадської безпеки, функції суб'єктів, які будуть виконувати положення Стратегії громадської безпеки та цивільного захисту України.

На наше переконання до основних завдань Стратегії громадської безпеки та цивільного захисту України доцільно віднести:

1. Підготовка населення у сфері громадської безпеки та цивільного захисту;
2. Оповіщення населення про небезпеки, що виникають при військових конфліктах або внаслідок цих конфліктів, а також при надзвичайних ситуаціях природного і техногенного характеру;

3. Евакуація населення, матеріальних і культурних цінностей у безпечні райони;
4. Надання населенню засобів індивідуального та колективного захисту;
5. Проведення заходів по світлового маскуванню та інших видів маскуванню;
6. Проведення аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт у разі виникнення небезпеки для населення при військових конфліктах або внаслідок цих конфліктів, а також при надзвичайних ситуаціях природного і техногенного характеру;
7. Першочергове життєзабезпечення населення, постраждалого при військових конфліктах або внаслідок цих конфліктів, а також при надзвичайних ситуаціях природного і техногенного характеру;
8. Боротьба з пожежами, що виникли при військових конфліктах або внаслідок цих конфліктів;
9. Виявлення та позначення районів, що зазнали радіоактивного, хімічного, біологічного або іншого зараження;
10. Санітарна обробка населення, знезараження будівель і споруд, спеціальна обробка техніки і територій;
11. Відновлення і підтримка порядку в районах, які постраждали під час військових конфліктах або внаслідок цих конфліктів, а також при надзвичайних ситуаціях природного і техногенного характеру;
12. Термінове відновлення функціонування необхідних комунальних служб у воєнний час;
13. Термінове поховання трупів у воєнний час;
14. Забезпечення стійкості функціонування організацій, необхідних для виживання населення під час воєнних конфліктах або внаслідок цих конфліктів, а також при надзвичайних ситуаціях природного і техногенного характеру;
15. Забезпечення постійної готовності сил і засобів громадської безпеки та цивільного захисту.

Проводячи характеристику елементів Стратегії громадської безпеки та цивільного захисту України, варто звернутися до визначення принципів на яких на наш погляд повинна ґрунтуватися громадська безпека в Україні. Так вважаємо, що спільними принципами, тобто основоположними ідеями у сфері громадської безпеки, які визначені в Законі України «Про основи національної безпеки України», є:

- 1) верховенство права, підзвітність, законність, прозорість та дотримання засад демократичного цивільного контролю за функціонуванням сектору безпеки і оборони та застосуванням сили;
- 2) дотримання норм міжнародного права, участь в інтересах України у міжнародних зусиллях з підтримання миру і безпеки, міждержавних системах та механізмах міжнародної колективної безпеки;
- 3) розвиток сектору безпеки і оборони як основного інструменту реалізації державної політики у сферах національної безпеки і оборони (*Закон України, 2469-VIII, 2018*).

На наш погляд, варто зауважити, що окрім зазначених вище принципів до принципів Стратегії громадської безпеки та цивільного захисту України варто також віднести: принципи деполітизації та деідеологізації контролю, відкритості для суспільства інформації про діяльність сектору, відповідальності посадових

осіб за своєчасність, повноту і достовірність інформації, що надається, та за реагування на звернення громадян.

Окремим елементом, на наш погляд, є зміст Стратегії громадської безпеки та цивільного захисту України. Ряд авторів справедливо відмічають, що громадська безпека в широкому розумінні є складним структурним явищем, що охоплює різнобічні суспільні відносини. В широкому і вузькому розумінні громадська безпека розглядалась в юридичній літературі і раніше, зокрема, в роботах В.В. Серьогіна, А.П. Ключніченко, Л.Л. Попова та інших. Її основу становлять різні соціальні норми: правові, моральні, правила співжиття, звичаї. Громадська безпека є важливою основою існування суспільства і в той же час наслідком тих процесів, що відбуваються в суспільстві.

Варто погодитись із тими науковцями, які вважають, що зміст громадської безпеки становить систему взаємопов'язаних суспільних відносин, що проявляються в поведінці людей, їх діяльності, вчинках переважно в громадських місцях. Суть і специфіка громадської безпеки в її соціальній значимості – забезпечення нормальних умов життя, побуту і відпочинку людей, суспільного спокою, ефективної трудової діяльності, охорони честі і гідності людини (Ольховський Є.Б., 2004, с. 9).

А.В. Басов та О.І. Парубов визначають, що зміст громадської безпеки містять ті суспільні відносини, які виникають під час реалізації правових і технічних норм, що спрямовані на забезпечення безпеки населення, а також пов'язанні з попередженням небезпечних загроз для життя і здоров'я людей (Басов А.В., 2012).

Панова О.О. погоджується із зазначеною вище думкою науковців, проте зазначає, що забезпечення громадської безпеки повинно мати місце не тільки під час реалізації правових або технічних норм, а під час створення стабільних умов для потенційно небезпечної реалізації таких норм (Панова О.О., 2016, с.135).

Саме тому вважаємо, що зміст Стратегії громадської безпеки та цивільного захисту України повинний складатися із взаємопов'язаних нормативно-обумовлених структурних елементів суспільних відносин які виникають при повсякденному забезпеченні потреб суспільства, громадянина та держави. До таких структурних елементів варто віднести: а) норми адміністративного права, що закріплюють права та обов'язки учасників взаємодії у сфері забезпечення повсякденних суспільних відносин; б) адміністративно-правові відносини, що складаються у процесі спільної діяльності суб'єктів взаємодії у сфері громадської безпеки та цивільного захисту; в) акти реалізації прав та обов'язків учасників взаємодії, що виражаються у втіленні приписів норм адміністративного права у процесі взаємодії суб'єктів забезпечення громадської безпеки та цивільного захисту.

Зауважимо, що досить важливим елементом Стратегії громадської безпеки та цивільного захисту України в структурі національної безпеки України є об'єкти. Проте, вважаємо є не допустимим відсутність у Закону України «Про національну безпеку України» чітко визначених об'єктів національної безпеки України. Так, вважаємо що варто доповнити чинне законодавство України чітким переліком об'єктами національної безпеки загалом та громадської безпеки зокрема, а саме пропонуємо доповнити ч.1. ст. 1 Закону України «Про національну безпеку України» наступним пунктом 10-1 об'єкти національної

безпеки України, до яких віднести:

- конституційні права і свободи людини та громадянина;
- Українське суспільство, його духовні, морально-етичні, культурні, історичні, інтелектуальні, матеріальні цінності, інформаційне та навколишнє природне середовище й природні ресурси;
- Українську державу, її конституційний лад, суверенітет, територіальна цілісність і недоторканність.

Саме таке визначення об'єктів Стратегії громадської безпеки та цивільного захисту, на наше глибоке переконання дозволить визначити перелік об'єктів громадської безпеки України, до яких варто за сферами громадської безпеки України віднести: інтереси людини та громадянина, громадських організації, осіб приватного та публічного права; інтереси Українського суспільства, а саме забезпечення матеріальних і духовних цінностей; інтереси Української держави запобігання внутрішнім загрозам заподіяння шкоди, захисту та охорони державного кордону України, цивільного захисту та міграційної політики України.

Наступним важливим елементом Стратегії громадської безпеки та цивільного захисту України, є суб'єкти. Характеризуючи суб'єктів забезпечення громадської безпеки України слід погодитись із науковцями які вважають, що в теорії адміністративного права немає єдиного погляду щодо визначення класифікації суб'єктів забезпечення громадської безпеки. Одна група авторів вважає, що даних суб'єктів доцільно поділяти на дві групи, а саме: загальні та спеціальні. Друга група вчених вважає, що даних суб'єктів доцільно поділити на загальні, спеціальні та спеціалізовані. Проте, ми вважаємо, що суб'єктів забезпечення громадської безпеки у надзвичайних ситуаціях доцільно поділити на загальних, основних та додаткових. Критерієм запропонованої класифікації суб'єктів забезпечення громадської безпеки у надзвичайних ситуаціях виступає «характер їх компетенції» (Басов А.В., 2012, с.87).

Так Лихачов С.В. визначає, що суб'єктами відносин, що становлять громадську безпеку, виступають насамперед: – громадяни, зобов'язані виконувати покладені на них відповідні обов'язки; – підприємства, установи і організації, які реалізують належні їм права і покладені обов'язки; – органи держави (посадові особи), які здійснюють контроль і нагляд за дотриманням правил громадської безпеки, виявляють і припиняють правопорушення, притягують до відповідальності винних (Лихачов С.В., 2011, с.26).

До основних суб'єктів забезпечення громадської безпеки в умовах виникнення надзвичайних ситуацій можна віднести органи виконавчої влади та правоохоронні органи, діяльність яких безпосередньо направлена на здійснення заходів щодо забезпечення захисту об'єктів громадської безпеки за таких умов. До них відносяться: Міністерство Оборони України, Міністерство внутрішніх справ України, Міністерство з надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи, Службу безпеки України тощо (Басов А. В., 2010, с.44).

Аналіз значних думок науковців та положень чинного законодавство України, дозволяє нам виокремити коло суб'єктів Стратегії громадської безпеки та цивільного захисту, до яких ми відносимо:

- 1) громадян України, осіб без громадянства та іноземців;

2) суб'єктів центральних органів виконавчої влади, місцевого самоврядування, їх посадових та службових осіб;

3) суб'єктів правоохоронних органів (Міністерство внутрішніх справ України, Національну гвардію України, Національну поліцію України, Державну прикордонну службу України, Державну міграційну служби України, Службу безпеки України, Державної служби України з надзвичайних ситуацій);

Висновок. Проведений аналіз дозволяє нам визначити авторське визначення поняття громадська безпека України, під яким ми розуміємо систему обов'язкових елементів які врегульовані нормами права та становлять суспільні відносини, які забезпечують запобігання та усунення всезагальної небезпеки насильницького спричинення шкоди правоохоронюваним інтересам загалом, гарантуючи таким чином їх стабільність і надійність.

Також, вважаємо, що обов'язковими елементами системи забезпечення громадської безпеки України, які повинні бути відображені у Стратегії громадської безпеки та цивільного захисту України є завдання, принципи на яких ґрунтується громадська безпека, об'єкти громадської безпеки та цивільного захисту та суб'єкти які реалізовуватимуть Стратегію громадської безпеки та цивільного захисту України.

Список використаних джерел:

1. Закон України «Про національну безпеку України» 2469-VIII від 21.06.2018. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19>
2. Ольховський Є.Б. Адміністративно-правові засоби забезпечення громадської безпеки : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : спец. 12.00.07 «Теорія управління; адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право» Харків, 2004. 12 с.
3. Панова О.О. Поняття, зміст і значення публічної безпеки та порядку. Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія Юридичні науки. 2016. Вип. 6 том. 2. С.133-136.
4. Басов А.В. Забезпечення громадської безпеки: поняття та зміст. Адміністративне право і процес. 2012. №2(2). С.84-91.
5. Лихачов С.В. Співвідношення громадського порядку та громадської безпеки: державно-управлінський аспект. Наукові праці. Державне управління 2011. Випуск 147. Том 159. С. 23-28.
6. Басов А.В. Щодо визначення системи забезпечення громадської безпеки. Форум права. 2010 №4. С.42-47.